

влияние, а на „туранско-българско“. Сжщата идея развива той и въ *Ichester Lectures on greeco-slavonic literature*, Lond. 1887., стр. 130. и сл. „... there is no other nation to whom we can ascribe this change but that of the Bulgarians. The number of the Bulgarians could not have been inconsiderable, as one can perceive, if one thinks of the numerous populations whom they ruled. Besides, they managed to keep alive their language about more than two centuries, although in a continuous struggle with other peoples and languages; and though it passed over into these, yet not, as was previously thought, without leaving deep traces on them“ (p. 134.).¹⁾

До колко тия прѣдположения за такава една по-радикална намѣса на прабългарския езикъ въ образуванието на новия сѣ основани, не искаме тукъ да разглеждаме, защото това би ни завело много далечъ и защото имаме въобще работа само съ догадки, които ставатъ излизни, щомъ е доказана възможността, да се обяснятъ въпроснитъ „турански“ особености, много по-естествено отъ вътрѣшни причини, независими отъ никакво чуждо влияние. Колкото обаче за отдѣлнитъ прабългарски (турски) елементи въ стария черковнославянски езикъ, ние не мислимъ че тѣ сѣ безъ значение, колкото и да сѣ малобройни. Обстоятелството, че тѣ сѣ се вмѣтали дору въ чисто литературния езикъ, като сѣ успѣли да получатъ право на гражданство и въ говорнитъ нарѣчия, не може да се игнорира. — Малкитъ имъ брой тукъ не важи толкова, колкото въобще фактътъ на тѣхното присѣствие. Въ сръднѣвѣковни и днешни грѣцки литературенъ езикъ славянски елементи нѣма или се избѣгватъ, при всичко, че историята ни говори за една епоха, когато една голѣма частъ, отъ грѣцката етнографска областъ е била подложена на силно славянско влияние. Днесъ споредъ Г. Майеръ само 11 думи славянски се срѣщатъ въ всички грѣцки диалекти. Останалитъ сѣ провинциализми.

¹⁾ Ср. и *Diefenbach*, о. с. 99. „Es fragt sich sogar, ob sich irgend sichere Reste derselben in der neubulgarischen Sprache erhalten haben, ausser der destructiven Wirkung auf ihre Grammatik, an welcher übrigens vielleicht noch andere Coefficienten Antheil haben“.

Аналогично *Krausz* и *Щраусъ* се явяватъ въ по-ново време привърженици на едно по-силно влияние на прабългарския фолклоръ върху сѣрженната надна народна епика, народни вѣрвания, космогонични легенди и т. под. Ср. *F. Krausz*, Das Fäulein von Kanisza въ *Ethnologische Mittheilungen aus Ungarn*, IV Bd. 1895, Будап. I св. р. 28: „Die Form und Stilistik, das dichterische Cliché und die Mache aller christlichen und moslimischen, serbischen, sowie der chrowotischen Gusalenlieder sind unstreitig bulgarischer Herkunft. An den Hofen uralaltajischer Eroberer Moesiens machte sich wohl nach dem alten, bis auf den heutigen Tag unter Mongolen und Tataren erhaltenen Hofbrauch fürstlicher Hauswirthschaften der Sänger kühner Heldenthaten unentbehrlich. In Thrakien und Mazedonien tauchte mit den bulgarischen Eroberern zum erstenmal die mit einem Rosshaarbüschel besetzte Geige auf, die wir unter dem Namen *Gulen* kennen, eine Geige, die noch in der Gegenwart bei den am allhergebrachten festhaltenden Mongolen tief im Innern Asiens zu finden ist“. Подобенъ взглядъ срѣщаме впрочемъ още у *Семикова*, Картины Россіи и бытъ разномыслившихъ ея народовъ и пр. ч. I. СПб. 1859. Татарско-турскитъ българи се поселятъ отъкъ Дунава въ 678 привлечени отъ приятността на климата „сохраняя впрочемъ Азіатскую нравость и суровость, проявляющуюся въ самыхъ писанияхъ ихъ“. (p. 206.). *Щраусъ*, Die Bulgaren, Lpz. 1898. си поставя между друго за цѣлъ въкъ основа на етнографията да даде „eine neue Stütze für die von neueren Sprach und Volksforschern Ungarns erwiesene Ansicht, dergemäss Bulgaren und Magyaren in ihrer Urheimat mit einander in enger Berührung gestanden sind“ (Kosmogonische Spuren p. 1.).